

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l. gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem Mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Vabilo na naročbo.

Z današnjim listom sklenejo „DOLENJSKE NOVICE“ svoj osmi letnik.

Majhen list so, ali vendar se smejo ozreti v preteklo dobo z zadoščenjem in prepričanjem, da so bile milemu narodu slovenskemu koristne. In to je poglavitno, da edino, kar so iskale.

Solastniki prepričani, da bode list tudi še dalje koristen, morda celo naravnost potreben, ga hočejo še prihodnje leto izdajati v obliki in za ceno, kakor doslej. Nadejajo se pa tudi, da bodo dobili podpore saj toliko, da ne bode zguba prevelika. Rodoljubi dolenjski, zlasti še za vse dobro vneta duhovščina, podpirajte „DOLENJSKE NOVICE!“ Naročujte se, priporočujte list drugim in dopisujte!

Utegne se tu ali tam misliti, da „DOLENJSKE NOVICE“ niso potrebne. — Na to rečemo le: gospodje, našemu listu se je preprosto ljudstvo vže privadilo, drugemu se morda ne bode tako hitro. Rečemo drugič; gospodje, mislite si, kaj bi bilo, ako bi izhajal za Dolenjce list, nasproten našemu geslu „vse za vero dom cesarja“. Dandanes ni nič nemogoče. Torej ne pozabite našega lista!

Urednik „DOLENJSKIM NOVICAM“ bode po novem letu g. profesor dr. Josip Marinko.

Vodilo za vredovanje bodo vselej sklepi „prvega katoliškega shoda v Ljubljani. Vse za vero katoliško, dom slovenski in cesarja ljubljene, kojemu so bili Slovenci vselej zvesto udani, bode listu geslo; s tem geslom bodo izhajale „DOLENJSKE NOVICE“, ako pa ne bi mogle, bodo povdarjaje ga — zaspale. Izzivale ne bodo nikdar, ali vselej učile narod ljubiti vero katoliško in domovino slovensko; ako se bode dobra reč napadala, „DOLENJSKE NOVICE“ ne bodo molčale.

Brez barve ne bodo.

List se bode pošiljal samo tistim, ki ga bodo plačali. Na obljube se ne moremo zanašati, izučila nas je bridka skušnja. Samo za letos nam je doslej še manjkalo veliko stotakov naročnine za poslano liste.

Naročniki naj se hitro oglasé; posebno velja to še za nove, katerih si želimo prav mnogo, da bode mogoče brž z novim letom list redno dopošiljati. Ako bi se novi naročniki ne oglasili pravočasno, bi prejšnjih listov ne mogli več dobiti.

Delajmo združeni za pravočasno in večno srečo naroda našega!

Uredništvo.

Gospodarske stvari.

Še enkrat jorkmadejra.

V „Dol. Novicah“ smo priporočali že enkrat našim vinogradnikom, naj zasade nove vinograde z jorkmadejro. Iz prav tehtnih vzrokov, ponovimo danes to priporočitev, in povdarjamo z vso odločnostjo: vinogradniki, sadite to trto. Ona je ameriška trta, močno podobna izabeli, od katere se pa vendar v marsičem bistveno razločuje. Razločuje se prvič v tem, da je slabotne rasti, slabotnega lesa, med tem, ko je izabela jako silovite rasti in močnega lesa. Razločuje se drugič v tem, da ima majhno, na spodnji strani golo listje, izabela pa veliko na spodnji strani jako kosmato

že klobučevinasto kosmato listje. Razločuje se tretjič od izabele tudi po grozdji. Prva ima prilično velike, redke, pa debelo jagodaste grozde, druga pa bolj majhne, toda jako goste in le srednje debelajagodaste grozde. Grozdje izabelino ima tudi jako neprijetni duh, jorkmadejrinu pa ima veliko manj duha in ta je v primeri z onim prijeten, ne pa neprijeten.

Četrtič se razločuje tudi vino prav bistveno drugo od drugega.

Izabela daje, naj se že vino kakor si bodi napravi, vedno le slabotno, prazno, kislo in jako močno dišeče — bolje rečeno smrdeče vino. Jorkmadejra daje pa, ako se prav napravi, moč. o vino, okusno, ki je v pričetku nekoliko, pozne je po drugem pretakanju pa že kar nič več dišeče.

In petič izabela se razločuje od jorkmadejre še posebno v tem, da prvo trtna uš v vsakem svetu prav gotovo uniči, le znabiti jedno ali dve leti pozneje, kakor našo domačo trto; jorkmadejre pa trtna uš ne uniči — ako jo v pravi svet zasadimo. Pravi svet za njo je pa močni ilovnati svet, v kakoršnem druge ameriške trte — kakor riparija — niti dobro rasti nočejo, že celo, ako je močno vlažen.

Letos so napravili učenci deželne kmetiške šole na Frmu izlet na deželno vinarsko in sadjarsko šolo štajersko v Mariboru. Pri tej priliki smo videli devet let stare jorkmadejre, zasajene na mestu, na katerem je trtna uš prejšni, čisto na novo zasajeni vinograd domačih trt najprej uničila. Jorkmadejre so ušive, toda v kljub temu rasto jako čvrsto, rode prav dobro. V kleti tamošne šole smo pokušali po jedno, dve, tri in štiri leta staro jorkmadejrino vino. Jedaletno ni imelo že skoraj čisto nič duna po ameriškem grozdju, vse drugo pa kar naravnost čisto nič več. Vino je bilo vse močno, okusno, jako prijetno milo, ne pa kislo. Vsak pokuševalec se je izjavil: da pridelujeno na Dolenjskem tako vino, pa smo dobri, boljšega nam niti treba ni.

Deželna kmetiška šola na Grmu ima v Cerovec tik Smoline Vasi, dobrega pol orala čisto novega vinograda jorkmadejre. Letos je bil ta vinograd v prvič obrezan za letno, to je, kjer je bilo mogoče trti napnec — šparon pustiti, se jej je pustil. Pridelalo se je 20 veder — estrajhov prav dobrega vina, katero se ne ustraši onega

pridelanega v Trški Gori le — da še zdaj nekoliko diši.

Še nekaj je, česar ne smemo pozabiti glede šolskega vinograda jorkmadeire v Ceroveu in sicer to, da je tam toča bila. Koj sosedni šolski vinograd domačih trt — le pot je med njima — je toča kar grdo zdelala. Tudi mu je solnce grozdje ožgalo, posebno zelenike tako, da je bil ob polovico pridelka. V jorkmadejrinem vinogradu ni bilo o vsem tem skoraj niti sledu. Kaj gosto in trdo njeno listje, obvarovalo je grozdje pred točo in solnčnim ožigom kar naravnost popolnoma. Glede peronospere ni pa tudi jorkmadejra niti približno tako občutljiva, kakor je domača trta, da še niti toliko občutljiva ni, kakor izabela.

Vinogradarji dolenski, sadite torej to trto, katero bode te lahko grubali, kolikor jo bode hoteli, ker je ni treba cepiti. Sadite jo pa v močan svet bolj vznožje vinogradov, ne pa visoko gori v tančinasti svet. Postrežite jej dobro, to je, pognojite jej, pa vam bode hvaležna. Rodila vam bode dosti in dobrega vina. Vino pa napravljajte iz nje tako le. Nabrano grozdje zmastite in oprešajte precej tako, da ne bode mošt niti četrte ure na tropinah kipel. Na oprešane tropine nalijte precej vode (kateri dodaste na vsakih sto litrov 12 kilogramov sladkorja) kolikor ste mošta napravili, zadobili bode te prav dobro vino za prodaj, drugo pa za domačijo.

Torej Dolenjci sežite po jorkmadejri in sadite jo v znožja vinogradov, višej gori sadite pa cepljene trte.

PODLISTEK.

Poduk o kolери.

Kaj je storiti, ako se je prikazala v stanovanju bolezen kolери podobna?

Navadno se kolera vže napove s tem, da nekaj dni — kolerina griža muči človeka, ki prizadeva bolečine, ali pritisek v žličici.

Ako se to prikaže, je treba ravnati ravno tako varno, kakor pri koleri samej: bolnik naj ne hodi na skupno stranišče, ampak posebej — in odpadki naj se razkužujejo; tudi z obleko bolnikovo naj se ravná, kakor bi že imel kolero — da se zabrani daljno okuženje.

Prvo pa je, da se bolezen naznani gosposki in da se pokliče zdravnik.

Bolnik, ako pride kolera, naj se dene v prav preprosto posteljo. Podenj pa naj se položi limano platno, kavčuk ali saj debel papir, ali več gubá papirja, da se po odpadkih . . . ne okuži postelja.

Bolnikova postelja naj se po možnosti loči od družih stanovanj — če je le mogoče, naj bode dohod do njega od zunaj.

Odpravi naj se iz sobe vse nepotrebno — zlasti pa, kar se dá težko razkužiti. Pernice se nikakor ne smejo trpeti v sobi.

Pri bolniku naj bodo samo ljudje, ki mu strežejo, kateri naj pa z družimi ljudmi ne pridejo v dotiko. Kar je potreba bolniku, naj se donese pred vrata po družih ljudeh. Ako je le mogoče, naj gredo drugam stanovat vsi, ki za bolnika niso potrebni. Če pa se ne dá drugače, treba je bolnika prenesti v bolnišnico za kolero.

Pripravi naj se vse potrebno posodje itd. za bolnike — zlasti pa bodi pri rokah vrela voda.

Tekočina za razkuženje se napravi iz kristalizirane karbolne kisline. Ravna se pa tako-le: trda karbolna kislina se v steklenici potopi v gorko vodo, dokler se kristali ne stopé. Potem se odloči četrte litra te tekočine, ki se vlije med pet litrov vroče vode ter s kuhalnico dobro pomeša. Od te tekočine se vlije v prazen škač, ter v njej razkužuje vse kar pride od bolnika: obleka, posode itd. — Kar nima nobene vrednosti pa se precej sežge. S tekočino pokrito mora ostati vse, kar se ima razkužiti, 12 ur.

Škropljenje trt in modra galica.

Letošnja vinska letina nam je zopet sijajno pokazala, kako koristna je modra galica za škropljenje trt proti strupeni rosi. Gospodarji, ki so pridno škropili, se hvalijo z letino in prodajajo vedno izvrstne kapljice po 13, 14 pa tudi po 16 in celo 18 gld., toraj za ceno, kakoršne še nikdar ni imelo naše vino. Tisti pa, ki niso nič škropili, imajo prav malo pridelka, in še ta ni dosti prida. In kako so oslabele v teh letih neškropljene trte, o tem je žalost govoriti.

Korist škropljenja z modro galico je tedaj prav očitna in kdor jo še sedaj ne pripozna, temu ni pomagati.

Koliko časa je pač treba, da se pri nas uvidi korist kake dobre stvari! Če pa treba kaki neresnici verjeti, hkrati smo vsi jednih mislij in seveda trdno uverjeni, da more res tako biti, če tudi je vse le prazno blebetanje. Tako smo izvedeli, da se je pred kratkim raznesla v nekem kraju vest, da je umrla ženska zato, ker je pila vino napravljeno iz škropljenega grozdja, ter da je zaradi tega tudi že prepovedano, škropiti trte z modro galico. In kako hitro so verjeli ljudje tej neutemeljeni govorici, kljub temu, da so „Novice“ že pisale o neškodljivosti takih vin in kljub temu, da pijemo sami že par let taka vina brez najmanjše škode.

Ravno tako smo čuli trditi nekatere gospodarje, da se škropljene trte v štirih letih gotovo posušijo. In koliko vernih poslušalcev ne najdejo taki ljudje, četudi nas izkušnje prav očitno in ravno narobe učé. Škropljene trte namreč čudovito

Tisti pa, ki bolnikom strežejo, naj imajo ravno to tekočino v drugej posodi, da si v njej roke umijejo vselej, kadar so imeli kaj opraviti z okuženimi rečmi. Ako pa se rabi tekoča preprosta karbolna kislina, jo je treba vzeti še enkrat toliko, kakor one v kristalih.

Za razkuženje je dobro tudi tako zvano apneno mleko. Napravi se pa, ako deneš v eden liter vode eno četrt kilograma živega apna ter dobro mešaš, da se stopi. Ravno tako je dobro za razkuženje tudi sveže klorno apno — klorna raztopljina — dva dela med 100 delov vode.

Ko se to pripravlja, naj so bolniku skrbno streže. Pred vsem ga je treba greti; daje naj se mu dišeč vroč čaj z rumom ali konjakom — za pijačo naj se daje črno vino, kuhana voda okisana s solno kislino. Pred vsem pa naj se pokliče zdravnik, katerega je treba natančno ubogati.

Karkoli bolnik vrže iz sebe, naj se ali vjame v posodo, če pa to ni mogoče, v robec. V tacih posodah naj bode raztopljena karbolna kislina ali spnena voda, kakoršno smo zgoraj popisali. Robci

močno rastejo in prej oslabele trte postanejo s škropljenjem zopet močne. Modra galica ne ovaruje tedaj trte le pred strupeno roso, temuč ona jim pomaga sploh k rasti. To se vidi tako dobro na vsaki trti, da bode nazadnje kazalo, trte še zanaprej škropiti, četudi bi ponehala trtna bolezen.

Pripoznati pa moramo odkrito, da se bo ravno narobe zgodilo, in da se bode lahkomišelnim gospodarjem posušile trte, če jih ne bodejo škropili.

Ker se škropljenje trt povsod prav dobro spnaša, upajmo, da se bodo prihodnje leto lotili škropljenja vsi posestniki vinogradov brez izjeme.

C. kr. kmetijski družbi Kranjski je mnogo na tem, da dobivajo gospodarji potrebno galico za škropljenje ceneje ko mogoče in o pravem času. Zaradi tega nakupila je je več vaganov, katero misli prej ko mogoče razdeliti.

Kmetijska podružnica Novomeška opozoruje tedaj gospodarje, da naj ne zamudé ugodne prilike, nakupiti si že sedaj potrebno množino modre galice za škropljenje trt, ker se sicer prav lahko zgodi, da jo pozneje še za drag denar ne bodo dobili, kakor nas učé lastne izkušnje.

C. kr. kmetijska družba prodaja v Ljubljani modro galico po 20 kr. 1 kilogram. Naročila in predplačila za tukajšnji okraj sprejema predstojništvo kmetijske podružnice v Novem Mestu.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Slovenec je pritiskan na steno; posebno se še to godi na Koroškem, kjer so naši bratje v velikej manjšini. Tem večé hvale je vreden trud

pa naj se denejo v posode, ki so napolnjene z tekočino za razkuževanje: tudi naj se osnaži sam s tako tekočino, če se je onesnažil; istotako tla, ako je kaj palo z žaganjem. Kar se je rabilo za snaženje, naj se precej sežge. Tla se razkužijo in slednjič še pomijejo z vrelo vodo.

Kateri strežejo bolnim za kolero, naj si roke pridno umivajo v razkužujočej tekočini in pazijo, da rok nikdar ne nosijo k ustam, dokler niso bile dobro umite — razkužene. Pri bolniku naj nikoli nič ne jedó ali pijó. Posode, katere rabi bolnik, naj nikdar ne rabijo drugi ljudje, dokler se niso umile v vrelej vodi; kar naj se precej zgodi.

Jedi za bolnika naj se dobro pokrivajo; soba naj bode snažna in zračna.

Ako je bolnik umrl, naj se ravna natanko po ukazih dotične gosposke. Stanovanje pa naj se skrbno osnaži in razkuži.

Upamo, da nam teh reči ne bode treba; kajti zima je sčj v Avstriji kolero umorila. Radi tega sedaj o tem ne bomo več pisali. Bog daj, da bi nam tudi drugo leto ne bilo treba!

tamošnjih rodoljubov, ki se ne strašijo nobene težave, da le priboré rojakom našim pravice, katere so jim po postavah zagotovljene. — Katoliško politično društvo za Koroško je s svojo pritožbo doseglo, da mora mestni zastop v Celovcu slovenske vloge sprejemati, pa jih tudi slovensko reševati. Ravno to se je ukazalo nemčurskemu mestnemu zastopu v Celju. Gospodje liberalci nemčurski se radi tega grozno jezé; kar upijejo, da je nemštvo v nevarnosti. Oj, ko bi bili v tako velikej nevarnosti mi ubogi Slovenci — kako bi bili Bogu hvaležni!

V Trstu bode začel z novim letom izhajati nov slovensk list, ki se bode potegoval za Slovence na edino pravej, katoliškej podlagi, kakoršno nam je pokazal prvi slovenski katoliški shod v Ljubljani. Prav tako. Pravica in resnica slednjč vselej zmagata.

Na Koroškem so liberalni Nemci sklicali svoje ljudi v posvetovanje zoper Slovence! vsi govori so kazali, da bi nas najraje potopili v žlici vode — ako se ne spamtujemo in ne postanemo Nemci. Doslej mi Slovenci še ne mislimo storiti tega veselja svojim nemškim bratom!

Odbor „kmetijske družbe“ na Koroškem je vendar sklenil, da bode postavil — za poskušnjo slovenskega potovalnega učitelja. Zdavnaj bi se bilo moralo vže zgoditi. Da bi mu le sedaj ne stavili nepremagljivih zaprek!

Naše poštene kmečke občine iz vseh delov ožje naše domovine še vedno pošiljajo navdušene zaupnice svojemu knezoškofu. Vesel dokaz je to, da se smemo zanaati na naš vrli narod, naj pride kar koli.

V državnem zboru se je zgodilo nekaj, kar mora z žalostjo napoljevati vsacega pravega Slovana: — Slovani, Mladočehi — so pomagali svojim in sploh slovenskim najhujšim nasprotnikom zoper svoje dosedanje prijatelje! Glasovali so s njimi zoper ministra Tafeja, katerega ravno ti liberalci hočejo na vsak način odpraviti. Nov dokaz, da liberalizem zaslepi. — Gospodom bode gotovo še žal, ako se vže sedaj ne sramujejo.

V državnem zboru se pripravlja postava zoper pijančevanje, o tej to poročal naš poslanec prof. Šuklje — pa postava zoper ponarejanje živil. Obe sta za nas prav imenitne; za vinorejske kraje pa zlasti zadnja, ker se ravno vino najbolj ponareja. Državni zbor preneha pred božičnimi prazniki, pa se brž po božiču zopet skliče. Kako bode reč stekla se še ne vé za gotovo. Nemški liberalci se kujajo; Mladočehi pa nagajajo, tako ni gotovo, ali dobi sedanje ministerstvo večino — ali pa se morda celo državni zbor razpusti.

Na Ogerskem še ni hujskanja konec zoper katoliško cerkev in njene škofe. Neskončno pravični Bog bode uže te ošabneže potipal

Kaj je novega po širokem svetu?

Na Nemškem se pravi krščanski narod vedno bolj odločno postavlja po robu zoper oderuške jude — kakor se isto godi prav pri nas posebno na Dunaju. Želeti je le, da bi povsod prišlo do zmage pravo krščansko prepričanje in življenje. Ako si sami ne bomo pomagali — nam drugi tudi ne bodo.

Na Ruskem je še vedno grozno velika lakota. Radi tega se ruski kmetje selijo trumoma v ruske kraje na kitajskej meji; kjer pa jih sprejemajo radi; potrebujejo pridnih delavcev.

Francozi so popolnoma potolkli vojsko grozovitega kralja dhomejskega v zahodnej Afriki. Konec je njegovemu kraljestvu; upamo, da konec tudi groznim morijam. V tej nesrečnej deželi se je pobilo leto za letom tisoče in tisoče ljudi. — Da bi bili ti Francozi tudi doma bolj krščanski!

Piše se nam:

Iz Novega Mesta, dné 13. decembra. — Pred kratkem smo naznanili iz družine našega občespoštovanega in ljubljenelega g. predsednika c. kr. okrožnega sodišča veselo vest, da se je zaročila njegova hčerka gospodičina Marija z gospodom Karlom Grebencem, sodnijskim pristavom v Kostanjevici; a danes smo spremili isto hčerko, gospo Marijo Grebenc k večnemu počitku!

Da svet je res nestanoviten; prave sreče tu najti ni mogoče!

Gospa se je baje močno prehladila vozé se iz Kostanjevice ter vsled tega obolela tako, da se ni moglo več rešiti mladega življenja. Naj počiva v miru! Blage roditelje pa naj tolaži vsegamogočni Bog; zguba je prebridka, kajti pokojna jim je bila edina hčerka.

Pogreb bil je slovesen, kakor smo komaj kedaj enacega tukaj videli, vdeležba kljubu zimskemu času velikanska; brez izjeme bila je za pogrebom vsa odličnejša gospóda iz Novega Mesta in okolice, posebno mnogo iz Kostanjevice. „Dol. pevsko društvo“ zapelo je pred hišo in na pokopališči žalostinki.

Opomnili smo vže nekterekrti, da grajenje naše železnice hitro napreduje pri Bršlinu in zlasti tudi dalje proti Bučnej Vasi. Dela se pridno vkljub snegu, ki je pobelil hrib in dol, vkljub mrazu, ki je bil zadnje dneve precej oster. Nekaterim se zdi vendar delo še prepočasno; ni jim namreč dovolj, da se péhajo šest dni, dodavajo še sedmega — krađejo Bogu nedeljo! Gospodje podvzetniki menda tega ne zahtevajo — saj zatrjevalo se je, da ne bodo. Delajo torej nekateri prostovoljno. Mislili smo, da so to sami tujci; ali žali Bog, morali smo gledati tudi domače tesarje in druge zadnje syete dneve pri delu. Doslej kaj tacega ni bilo na Dolenjskem. Bodite vendar pametni; v nedeljo prisluženo, je Bogu ukradeno! Ali imate tako slabe oči, da ne vidite. Trije so se ponesrečili v dveh dneh ravno tu pri delu. Mislite, da se kaj zgodi brez pripuščenja božjega? Gospod lahko s šibo vnovič udari.

Verni Dolenjci protestujemo zoper onečaščenje Gospodovih dni!

Iz Belokrajine. — Dné 8. grudna na praznik M. B. poslavljaj se je od nas č. g. M. Bulovec kapelan v Semiču; ker je premeščen k sv. Petru v Ljubljano. Gospod je bil res vzoren duhovnik, ter izvrsten mož

v vsakem oziru. Ljudstvo mu je bilo jako udano, kar se je posebno pokazalo na dan slovesa.

Na novi šoli na Črešnjevem opravljal je gospod službo veroučitelja z gorečnostjo, vstrajnostjo in iz iskrene ljubavi do nedolžne naše mladine. Za njegovo požrtvovalno delavnost mu izreka kraj. šol. svet najtoplejo zahvalo. Odšel je blagi gospod, a njegov duh ostane vedno med nami; kajti pridobili si je srca naša.

Domače vesti.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Premeščeni so č. gg.: Mihael Terček, kapelan in Schillingov beneficijar pri Sv. Petru v Ljubljani, gre za administratorja in kapelana v Šmartin pod Šmarno goro; na njegovo mesto pride Mihael Bulovec, kapelan v Semiču; v Semiču gre Matija Novak, kapelan v Črnomlju; Ivan Pelc, kapelan v Št. Rupertu, je premeščen v Šmartin pri Litiji; Mihael Horvat, kapelan v Šmartinu pri Litiji, gre na Vinico; Albin Ilovski, kapelan na Mirni, gre za administratorja v Lozice; na njegovo mesto pride Anton Šmid, kapelan v Leskovcu; v Leskovcu pa gre Fran Krumpetar, kapelan v Prečini; Konrad Tekster, kapelan na Igu, gre za kurata na Col pri Vipavi; na njegovo mesto pride Josip Vrus, kapelan v Trziču; v Trziču gre Anton Antončič, kapelan na Dovjem; Martin Kerin, kapelan v Fari pri Kostelu, je premeščen v Črnomelj.

(Premembe pri gg. uradnikih.) G. pl. Ulepič c. k. svetovalec je premeščen k nadsodnji v Gradec, kamor se je tudi vže preselil. G. Evgen pl. Terbuhovič, od sedaj avskultant, imenovan je sodnim pristavom in je premeščen v Ilirsko Bistrico.

(Važno za nje, ki imajo star srebrn denar!) Stari denar se jemlje pri c. kr. davkarijah po pravi ceni samo še do konca tega meseca. Naj vendar nihče ne pozabi zmeniti; kajti pozneje bo zguba občutno velika, ko se bo jemal tak denar samo še za vrednost, kolikor je ima srebrno blago. Zgubilo se bode pri starem tolarju za dva goldinarja najmenj 60 kr., pri goldinarskem srebrnjaku 30 kr., pri dvajsetici 10 kr. Ne verjemite nikomur, — le hitro menjajte pri davkarijah. — Tujih denarjev, ki niso avstrijski, pa davkarije ne menjavajo.

† (Umrli) je dne 8. t. m. g. Janez Klun, upokojeni jetnišničar odlikovan z zlatim križem za zasluge in posestnik v Novem Mestu. Pokojni dočakal je lepo starost 75 let. — Nekaj dni preje pa je umrla gđe. J. Weiser, po dolgem bolehanji. N. v m. p.!

(Mesta okrožnih zdravnikov) so razpisana na Dolenjskem: V Črnomlju, v Kočevskeji Reki z letno plačo 800 gld. Na Gorenjskem: V Bohinjski Bistrici, v Železnikih s plačo 800 gld., v Radovljici s 600 gld. Na Notranjskem v Logatcu in Šentpetru na Krasu s plačo 600 gld.

(Nesreče.) Pri grajenju naše železnice prigodile so se pred 14 dnevi dve nesreči: Prvo je provzročila nerazstreljena mina, katero so zopet vrtali. Unela se jim je mej delom ter poškodovala dva delavca, toda enega manj hudo, drugega pa so morali odnesti v bolnišnico in bode dalj časa moral čakati, da popolnoma okreva. — Druga nesreča pripetila se je precej drugi dan in sicer s smrtnim izidom. Na nečega delavca se je zvrnil in ga zmečkal voz, poln zemlje, katero sedaj po tiru prevažajo. Umrli je po noči. Nesreči vzrok je bil večinoma sam, ker ni ubogal syarila paznikovega.

Nesrečneža so na nezaslišan mučen način pripeljali v mestno bolnico. — Pri obilnih delalcih, kateri bodo prihodnje leto delali, žalibog, bo gotovo še kaj nesreč, ali tako se ne sme več goditi. — Ne očitamo nikomur nič, da je tako prišlo, ali ta skušinja je poučila, česa je treba, in od našega skrbnega, za siromake sočutnega gosp. okrajnega glavarja pričakujemo, da bo do takrat potrebno zaukazal.

(Mala lokomotiva) pričela je voziti pri grajenju naše železnice in sicer na postaji pri Beršlinu. Naše ljudstvo se bode toraj vže preje privadilo na železnične vlake, ker ta vže v manjši meri dobro železnico nadomestuje.

(„Amerikanskemu Slovincu“) se poročil iz Čikage Ill.: Zadnji teden so se pri igri nekoliko sporekli Fr. Jamnik, bivši gostilničar v Novem Mestu, A. P., K. P., in F., iz česar je nastal kmalu hud pretep. Franc Jamnik je bil do smrti ranjen; prenesli so ga v bolnišnico, kjer je drugi dan umrl. Star je bil še le 30 let in zapustil v veliki revščini ženo z par neprekrbljenimi otroci.

(Avstrijskega denarja) ne bode treba menjavati mej potjo v Ameriko, kajti finančni minister združenih držav je ukazal, da naj se avstrijski goldinar računa po 40 centov in pol.

(Koze) so se pokazale v Metliki, in je radi te bolezni bil zadnji sejm dne 13. t. m. prepovedan.

(Medveda) so ustrelili v sredo 7. t. m. v hosti pri Ambrusu. Pogumni lovci so bili: Franc Perko, Janez Skrajnar, Nace Hočevvar, France Gregorič in Jože Turk. — Zapazili so že prejšnji dan v snegu sled dveh starih in mladega medveda, in se toraj v sredo zjutraj imenovani možje napotili na lov. Ob dveh popoldne še le zasačijo starca samega, ter jamejo s krogliami nanj pokati. — Janeza Turka, ki je prišel lovcem pomagati, je obstreljeni kosmatin pahnil, da je odletel kacic deset metrov daleč in ga še potem v dlan ugriznil, vendar ne nevarno, ker je v trenutku tudi medved se zgrudil. Tehtal je 185 kil. Pri tukajšnjemu okrajnemu glavarstvu so dobili odločeno talijo zaj.

(Stekel pes) je zopet ogrizel nekaj otrok v okraju žuženberskem in krškem. Teh nesreč je na Dolenjskem res vže preveč. Skrbite vendar za pse — ali pa jih pobite!

(Matica Slovenska) ima v saboto dne 17. dec. 1892, 1, 93 odborno skupščino ob 5. uri popoldne v društveni hiši na Kongresnem Trgu št. 7.

(Književno naznanilo.) Na stroške pokojnega knezoškofa Antona Alojzija Wolfa je jel v Ljubljani izhajati slovensko-nemški slovar v snopičih po 50 krajcarjev. Delo bode izvrstno ter bode vstreglo v marsikacej reči. Nje, ki potrebujejo tacega slovarja, vabimo s tem naj ga naročé pri „katoliškeji bukvarni“ v Ljubljani.

(„Kratek nauk o glasbi“) se imenuje mala knjižica, katero je spisal Ant. Nedved, je izšla v Ig. pl. Kleinmayerjevi bukvarni. Cena 15 kr. Knjižica bode koristila začetnim pevcom toliko, da si laglje zapomnijo začetne pojme glasbene teorije, vendar bode moral učitelj vso tvarino sam razlagati in popolniti. Pravi namen pa doseže še le tedaj, ko izideti tudi drugi obljubljeni knjižici „Pevske vaje“ in „Nauk o petji“.

(„Kopališče in Kneippovo zdravilišče v Kamniku“) se zove mala knjižica, katero je založil Kleinmayer in Bamberg v Ljubljani. To malo da. ce.

ki se dobi za 30 kr. pri založništvu v Ljubljani, bo pač mnogim prav prišlo. — Prepričani smo, da bo ta ali uni iskal zdravja v kamniškem kopalšču; knjižica mu bode koristna. Vesel je bode pa sploh tudi vsakdo, ki obišče Kamnik le iz radovednosti; kajti služila mu bode kaj dober kažipot. Lepe podobe delajo knjižico še mičnišo. Bodi delo priporočeno njim, ki je potrebujejo

Poslano.

Vsem častitim naročnikom uljudno naznanjam, da sem z današnjo številko uredovanje „Dolenjskih „Novic“ odložil. Pri tej priliki se čutim dolžnega, vsem velespoštovanim gospodom sodelovalcem in dopisnikom se toplo zahvaliti za sodelovanje.

Novo Mesto, dné 15. decembra 1892

Janez Kražec.

Prihajajoče in odhajajoče pošte v Novem Mestu.

Vožnja pošta odhaja:	Vožnja pošta prihaja:
V Litijo ob 5.30 pop.	Iz Litije ob 11.5 dop.
V Ljubljano ob 5. zjut.	„ Ljubljane ob 3.5 pop.
V Krško I.*) ob 3.50 zj.	„ Krškega ob 8. zvečer.
„ II. „ 3 pop.	„ „ 11.40 dop.
V Toplice ob 12.30 pop.	„ Toplic ob 6.30 pop.
V Metliko ob 12.40 pop.	„ Metlike ob 4.5 pop.
Peš pot odhaja:	Peš pot dohaja:
V Brusnice ob 3.30 pop.	Iz Brusnic ob 2. pop.
„ Št. Peter ob 12.45 pop.	„ Št. Petra ob 11.30 dop

*) Zaprti normalni voz direktno od tu do Krškega in sicer ne več čez Št. Peter temveč po državnej česti.

Globoko užaljenim srcem javljamo pre-
tuzno vest, da je Bogu Vsegamogočnemu po
svojem nezapopadljivem sklepu dopadlo, našo
iskrenoljubljeno soprogo, oziroma hčer, gospo

Mimi Grebenc roj. Gerdešič,
soprogo sodnijskega pristava,

dné 11. t. m. ob polu 1. uri popoldne, pre-
videno s sv. zakramentom za umirajoče, v
24. letu svoje dōbe v boljšo večnost poklicati.

Pogreb predrage pokojne bode vtorek
13. t. m. ob 4. uri popoldne.

Sv. zadušne maše služile se bodo v mnogih
cerkvah.

Priporočamo blago ranjko v pobožni spomin.

Novo Mesto 11. decembra 1892.

Josip Gerdešič,
c. kr. okrožne sodnijskega
predsednika,

Amalija Gerdešič,
stariši.

Karol Grebenc,
c. kr. sodni pristav,
soprog.

(260)

Služba mežnarja in organista

v Mirni peči je po novem letu za oddati. Stanovanje
je prosto za eno osebo. — Pisane ponudbe naj se po-
šiljajo župnijskemu uradu v Mirni peči. (267—1)

3000 goldinarjev

odda mestna občina novomeška na po-
sojilo na pupilarno varne hipoteke.

Mestno županstvo Novomeško

dné 14. decembra 1892.

(271—1)

Perko župan.

V a b i l o.

Źe mnogo let oproščajo se blagotvorniki

čestitanja ob novem letu in ob godovih

s tem, da si jemljō oprostne listke na korist ubožnemu zakladu.
Na to hvalevredno navado usoja si mestni zastop tudi
letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da je razpeča-
vanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzel gospod
Janez Kražec v Novem Mestu.

Vrhu tega bodo v smislu obstoječega ukrepa občinskega
odbora uradni sluge kakor poslednja leta, tudi letos raznašali
oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god,
je, kakor do sedaj, položiti petdeset krajcarjev, in na vpisni pōli
poleg imena pristaviti število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljenе meje.

Pisnim pošiljatkam bōdi pridejana razločna adresa.

Mestni zastop Novomeški

dné 6. decembra 1892.

(528)

Pošten deček,

lepega vedenja in krepkega zdravja se takoj sprejme
v Germovo prodajalnico za moko in voščene sveče v
Novem Mestu. (266—1)

Za Božič.

Čvetero Božičnih pesem za solospve, mešan zbor
in spremljevanje orgelji zložil Ign. Hladnik op. 18. Pro-
daja Katoliška Bukvarna v Ljubljani in J. Kražec v
Novem Mestu po 40 kr. iztis. (269)

1000 mernikov koruze,

stari mernik po 1 gld. 45 kr. ima na
prodaj Jakob Paučič na Velikem trgu
št. 75 v Novem Mestu. (265—1)

Pernica (tuhna)

ne iz cufanega ali striženega perja, ampak iz samega
mahū, z dvojno preobleko, lepo čisto ohranjena, dvaj-
set funtov težka, je na prodaj pri J. K. hiš. št. 204
v Novem Mestu. (270—1)

Od novega leta dalje se bodo
na drobno prodajale

deske

iz mehkega lesa in sicer vsako sa-
boto na žagi v Soteski.

Gozdarski urad v Soteski

(262—1)

pošta Dvor.

Tesarji in drvarji

se sprejmo takoj za obtesavanje
hrastovih hlodov in pripravljanje
drv pri

gozdarskemu uradu v Soteski
(263-1) pošta Dvor.

Učenca,

krepkega, zdravega, lepega obnašanja in s potrebno
šolsko izobrazbo sprejme v svojo prodajalnico z železnino
in špecijskim blagom.

Adolf Gustin

v Novem Mestu.

(264-1)

Hlapec h konjem in volar

se sprejmeta o Božiču v grajsčini
Ruperčevrh. (268)

Služba se odda.

V trgu Mokronogu je z novim letom 1893 oddati
služba organista in crkvenika, ako bi se oglašil zmožen
prosiliec, zna dobiti tudi službo občinskega tajnika. Po-
izvedbe in prošnje sprejema

Janez Virant,

župnik.

(259-2)

PEPEL

kupuje vsako množino po 25 kr. na-
vadni mernik, grajsko oskrbnitvo
Ruperč Vrh. (249-2)

Mestni mlin

se daje v najem. Več se izve v občinski
pisarni Novomeški. (280-4)

IGNACIJ ŽARGI

(„Pri nizki ceni.“)

v Ljubljani, Sv. Petra Cesta št. 4

priporoča svojo izborna zalogo modnega, manu-
fakturnega in kramarskega blaga, raznovrst-
nega perila: srajc, predpasnikov itd., blaga za
krojače in šivilje. Velika izbira zimske po-
trebščine kakor: nogovic, volne, volnate robce,
rokovice itd. (211-4)

Vzorci (muštri) brezplačno.

Knjigovezna dela

vsakoršne vrste prevzema in iz-
deluje po primerno nizkih cenah

Janez Krajec,
v Novem Mestu.

Kmetijska šola na Grmu išče
dva poštena hlapca, volarja in jed-
nega kravarja. Nastop službe ob
novem letu 1893.

Kdor bi hotel tako potrebni

Hôtel v Novem Mestu

zidati, bil bi kaj pripravi kraj ob koncu mesta proti
železnici, na razpotju cesarske in okrajne ceste. Na
pol dozidana hiša za to pripravna se stavi v ponudbo.
Več o tem pové opravištvu „Dol. Novic“.

V Bajnofu pri Rudolfovem

je naprodaj šest lepih krav po jako nizki
ceni. Tri bodo kmalu teletile. (237)

Prodajalka

se išče za prodajalnico v Novem Mestu.
Kje pové opravištvu „Dol. Novic“. (242)

Za Božič!

Podpisani nuznanja slav. občinstvu, da
bode imel tudi letos vsakovrstne sladčice kan-
dite in pomeranče naprodaj.

Bozidar Salloker,

(247-2)

trgovec, Novo Mesto, Veliki Trg.

Kupi se dve sto mernikov

OVSA,

ki se ima oddati meseca januarja.
Ponudbe s priloženim blagom in
ceno naj se pošiljajo gozdnemu
uradu v Soteski (Forstamt Ainödt)
pošta Dvor pri Zužemberku.

Pripravna darila za Božič in Novo leto

(254-2)

priporoča

Gustav Forgacs,

zlatar v Novem Mestu

 ravnokar novodošle stvari v zlatu in srebru

najboljše vrste alpaka in kina srebro, srebrne nože in vilice ter drugo namizno srebrnino.

 Vsa v mojo stroko spadajoča popravila napravim natančno in vestno po primerno nizki ceni.

(267-2)

Mlin in žaga

na reki Kolpi v Prelesju z šestimi tečaji, štirimi stopami se takoj proda ali pa v najem odda. Dalje hiša v jedno nadstropje obstoječa iz štirih sob in kuhinje, dveh kleti in hleva. Vse je še v dobrem stanu; proda ali v najem odda se le radi bolezni in starosti posestnika. Več se izve pri Juriju Schnellerju štev. 13 v Prelesju, pošta St. Trg pri Poljanah, okraj Črnomelj.

V najem se odda za eno leto

posestvo pri Pulji nad Toplicami (pred mostom) obstoječe iz hiše, hleva, svinjaka, kovačnice in travnikov, z njivami in stelnico. Več se izve pri gospodu

(255-2)

Jože Šušteršiču v Toplicah.

Naprodaj je radi selitve pod ugodnimi pogoji skoraj čisto nov

harmonium

iz znane firme *Al. Hugo Lhota* na Dunaji. Več se izve pri uredništvu „Dol. Novic“.

(246-2)

(251-2)

Anton Turk,

knjigovez,

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 3

priporoča svojo dobro vrejeno knjigovезnico za vezanje knjig, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela. — Dalje ima tudi naprodaj sledeče knjige iz lastne založbe:

Andrej Hofer, verni popis njegovega življenja in njegove junaške smrti v Mantovi l. 1810. S podobo. Cena 14 kr.

Princ Evgen Savojski Z barvano podobo 20 kr.

Hedvika, banditova nevesta. Povest. Spodoba 20 kr.

Štiri povesti za slovensko ljudstvo. Cena 20 kr.

Srečolovec. Povest onim, ki si na tujem iščejo

domú, zlasti njim, ki tišče v Ameriko. Cena 20 kr.

Sv. Notburga in popis življenja sv. Heme, kneginje slovenske, s pripovedko o zvonu v blejskem jezeru. Z barvano podobo. Cena 18 kr.

Cvetina borogradska. Z barvano podobo. Ilustrovaná izdaja. Cena 40 kr.

Pravljice. I. zvezek. Cena 20 kr.

Ave Marija. Z podobami. Cena 10 kr.

Božja pot Matere Božje na Bledu. S podobo. 10 kr.

Založba raznih slovenskih spisov, kakor n. pr.: „Tisoč in ena noč“, „Krištof Smida“. „Národne biblioteka“; potem imam tudi v svoji zalogi vže izdelane molitvene knjige, trgovina papirja in raznovrstnega pisalnega orodja.

 Vnanja naročila, kakor tudi za vezanje knjig, se točno in po najnižji ceni izvršujejo.

Fran Čuden,

urar,

preje J. GEBA,

v Ljubljani, Slonove ulice štev. 11,

se priporoča in uljudno vabi preč. duhovščino in slav. občinstvo na ogled svoje velike izborne zaloge najraznovrstnejših žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur z nihalom, ur s stolalom in ur budilnic (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov v ličnih politiranih omaričah, raznovrstnih verižic, prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfinejše nikelnate ure	od glđ.	4-20	do	6.-
„ srebne ure s ključem	„	7-50	„	10.-
„ srebne remontoir-ure	„	7-50	„	12.-
„ iste z dvojnim oklepom	„	9.-	„	18.-
„ zlate ure za dame	„	16.-	„	35.-
„ zlate ure za gospode	„	24.-	„	130.-

Budilke po glđ. 2-80, fine. garantirane po glđ. 3-40.

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa eno leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim blagom, vzlic temu, da prodajem dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo. — Vnanjim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto. (215--5)

 Ilustrovane cenike pošljem na zahtevanje po pošti brezplačno in poštnine prosto